

Bijlage Streekeigen beplantingselementen

Streekeigen beplantingselementen zijn zeer divers van aard. Naast beplantingen is sprake van andere streekeigen elementen, zoals drinkputten. Hierna volgt een opsomming:

* (bloemen)tuin

moestuin

kruidentuin

huisweide

* singelbeplanting

vogelbosje

haag

Zeeuwse haag

windscherm

solitaire boom / leiboom

boomweide, met populier of hoogstamfruitbomen

knotboom

* drinkput

- **Singelbeplanting**

Een singel is een doorgaande beplantingsstrook bestaande uit heesters of een combinatie van bomen en heesters. De minimum breedte van een door struiken bepaalde singel bedraagt 5 meter. Een door bomen en struiken bepaalde singel moet minimaal 10 meter breed zijn. De aanplant gebeurt in rijen, waarbij de onderlinge afstand tussen en in de rijen ca. 1,25-1,50 meter bedraagt.

Een keuze is noodzakelijk tussen een menging van (min of meer) even snel groeiende soorten of een beplantingsvorm met snel groeiende soorten, welke tijdelijk deel uitmaken van de beplanting.

1 Even snel groeiende soorten

Het voordeel van dit systeem is dat een minder intensieve begeleiding noodzakelijk is. Een nadeel is dat het langere tijd duurt voordat de gewenste functie wordt bereikt. De beplanting is in de beginfase een stuk opener als in de navolgend genoemde beplantingsvorm.

2 Traag en snelgroeiende soorten gecombineerd

In het wijker-blijver-systeem worden snelgroeiende soorten toegepast, die tijdelijk deel uitmaken van de aanplant. Het voordeel van dit systeem is dat de beplantingen in een veel eerder stadium de gestelde functies kunnen vervullen (zoals bijv. beschutting). Het nadeel is echter dat dit systeem een goede planning en een tijdige uitvoering van maatregelen vereist (bijv. tijdig de wijkers verwijderen).

Verder dient rekening gehouden te worden met de bodemsoort en de windinvloeden. Vooral aan de zijde van de Westerscheldedijk is de invloed van de wind (die nog enigszins zout is) groot. Niet elke soort zal het hier goed doen.

Onderhoud bosplantsoen:

Periodieke dunning op het moment dat de beplanting in sluiting komt, 1x / 3-5 jaar, afhankelijk van de bodemsoort, het plantverband en de samenstelling van het sortiment. Door het weghalen dan wel laten staan van bepaalde exemplaren wordt het eindbeeld van de beplanting bereikt. Na 10-15 jaar staat de beplanting op de definitieve afstand en is dunnen niet meer nodig. De beplanting heeft op dat moment de karakteristieke vorm.

Bij toepassing van wijkers moeten dezen bij de eerste dunning worden verwijderd. De blijvende soorten, met name de langzame groeiers, moeten op tijd voldoende ruimte krijgen om uit te groeien.

- **Vogelbosje**

Een vogelbosje is een dicht beplantingsvak of -blok met enige omvang, dat een uitstekende biotoop vormt voor vogels. Door de toepassing van struiksoorten die stekels (=ter bescherming van de vogels) en vruchten (voedsel) hebben, worden verscheidene vogelsoorten aangetrokken. Hierdoor neemt de natuurwaarde van het erf toe.

Onderhoud vogelbosje:

Zie voor periodieke dunning 'onderhoud bosplantsoen'. Als de ruimte en lichttoetreding voldoende zijn, kan de uitvoering van dunnings- of snoeimaatregelen achterwege blijven.

- **Haag**

Een geschoren haag is een beplantingsvorm waarbij struiken of bomen van dezelfde soort op korte afstand van elkaar in 1 of 2 rijen zijn geplant. De geschoren haag is geschikt om afscherming te realiseren op een zeer beperkte ruimte. De hagen kunnen 0,80- 1,00 m breed worden, de hoogte is variabel (0,50 tot 2,50 meter). Liguster, hulst en taxus moeten niet in de nabijheid van vee worden aangeplant in verband met vergiftigingsgevaar. Gemiddeld worden 3-5 planten per m² aangeplant.

De soorten leylandii (conifeer) of prunus laurocerasus (laurier) vormen geen streekeigen of inheemse soorten en doen daardoor afbreuk aan het landschapsbeeld. Deze soorten zijn niet toegestaan.

Onderhoud hagen:

Afhankelijk van de soort en gewenste strakheid van de haag 2-3 x per jaar snoei.

- **Zeeuwse haag**

De Zeeuwse haag vormt een vrij uitgroeiende (losse) haag en bestaat uit een menging van verschillende heestersoorten. Voor de geschoren vorm geldt een minimumbreedte van 2 á 3 meter. Gemiddeld wordt 1 plant per m² aangeplant.

Onderhoud Zeeuwse haag:

Indien de hagen gesloten zijn, zijn geen maatregelen noodzakelijk. Bescherming tegen vee vormt een van de belangrijkste beheermaatregelen.

- **Windscherm**

Door de geschoren vorm van de (elzen)haag, geldt een minimumbreedte van 1 á 2 meter en een minimum eindhoogte van 3 á 4 meter. Gemiddeld worden 2 planten per m² aangeplant.

Onderhoud (elzen)haag:

1 á 2 jaarlijkse snoei.

- **Solitaire boom, (kleine) boomgroep of bomenrij**

Een solitair is een alleenstaande boom in een open ruimte. Een (kleine) boomgroep is een groep waarvan de kronen een geheel vormen. Een bomenrij is een beplanting van 1 of meer rijen bomen van op regelmatige afstand staande bomen van gelijke leeftijd.

Linde

(*Tilia europaea* 'Pallida' (Koningslinde) + andere mogelijke soorten),

De koningslinde is vooral bekend van de grenslinden die veelvuldig in het gebied (vooral op de dijken) voorkomen. Ook op de erven komen de linde voor. Dit kan zijn als solitair of in leivorm. De leivorm werd in het verleden voor het woonhuisgedeelte (en niet voor het gepotdekselde deel van de schuur) aangebracht om de zon uit de woning te weren. Jaarlijkse snoei is bij de leivorm noodzakelijk. Hierbij zijn er twee mogelijkheden: een 'geschoren' vorm en een gesnoeide vorm. Bij de gesnoeide vorm worden de bladeren tot op de takken teruggesnoeid. De geschoren vorm oogt als een soort haag op pootjes en is wat breder.

Kastanje

(*Aesculus hippocastanum*),

De kastanje is een zeer beeldbepalende boom met een mooie groeivorm. Je ziet deze boom vaak als 'poort' bij opritten staan. Let op: hij heeft veel ruimte nodig.

Notenboom

(*Juglans regia* (bijv. 'Buccaneer'),

Deze soort werd vroeger vlak bij de woning aangeplant. De voornaamste reden daarvan is natuurlijk de opbrengst van noten. Ook scheidt de boom een bepaalde stof af die muggen zou weren. Het vormt tevens een geschikte soort om op boomweiden aan te planten.

Onderhoud solitaire bomen en boomgroepen:

Jonge bomen: 5 x begeleidingssnoei in de 10 jaar.

- **Boomweide met populier of hoogstamfruitbomen**

Een boomweide kenmerkt zich door een onderbegroeiing van gras en een regelmatig plantverband. De plantafstand varieert afhankelijk van de soort van 6,00-12,00 meter. Onderstaande lijst geeft een overzicht van de oude fruitrassen welke in het verleden veel voorkwamen in Nederland. Het streven is om deze oude hoogstamrassen weer terug te laten komen op de erven.

Appels

De appel kan op bijna alle grondsoorten worden geteeld. De plantafstand is 8 tot 10 m (afhankelijk van de grondsoort).

Zuur

Benoni

Bellefleur - Brabantse

 - Dubbele

 - Franse

Bramley's Seedling

Court-Pendu

Goudreinette, Schone van Bos

Groninger Kroon

James Grieve

Jacques Lebel

Keuleman

Notarisappel

Ossenkop

Sterappel

Yellow Transp., Tarweappel

Zoet

Dijkmanszoet

Zoete Aagt

Zoete Bloemee

Zoete Campagner

Zoete Ermgaard

Zoete Hollaars

Zoete Kroon

Zoete Paradijs

Zoete Pippeling, Kaneelzoet

Peren

Een peer kan op alle goed doorlatende grondsoorten worden geteeld mits de grondwaterstand niet te hoog is. Plantafstand 8 tot 10 m.

Handperen

Bergamot d'Esperen

Beurre Al. Lucas

Beurre Hardy

Beurre de Merode

Bonne Louise d'Avranche

Clapp's Favourite

Conference

Doyenne du Comice

Dubbele Jut

Jut

Oomskinderen, kruidenierp.

Legipont

Triomphe de Vienne

Zwijndrechtse wijnpeer

Stoofperen

Brederode

Gieser Wildeman

Kleipeer

Pondspeer

St. Remy

Winterrietpeer

Pruimen

Pruimen zijn beter bestand tegen ongunstige groeiomstandigheden dan andere fruitsoorten.

Vaak staan ze op de laagste plaatsen. Snoeien in het najaar om de ziekten zoals gomdrup en loodglasinfectie te beperken. Plantafstand ca. 8 m.

Belle de Louvain

Bleue de Belgique

Czar

Dubbele boerenwitte

Early Laxton

Italiaanse kwets

Mirabelle de Nancy

Reine Claude d'Althaus

Reine Claude d'Oullins

Reine Claude Verte

Reine Victoria

Kers

Kersen onderscheiden zich van de andere fruitrassen, onder meer door de kritische leefomstandigheden. Zo is een goed doorlatende grond absoluut noodzakelijk en wateroverlast funest voor de conditie van de boom. Kersen houden niet van stalmest of te voedzame grond. De plantafstand voor de zoete kers bedraagt 8 tot 10 m en voor de zure kers 5 á 6 meter.

Zoet

Early Rivers

Klerk

Pater v. Mansfield

Varikse Zwarte

Vr. v. Werder, Zeeuwse bruine

Zeeuwse Zoete Morel

Zwarte Spaanse

Zuur

Meikers

Morel (kriek)

Onderhoud hoogstam fruitbomen:

Jaarlijkse snoei van de fruitbomen is gewenst. Bescherming tegen vee vormt een van de belangrijkste beheermaatregelen.

- **Knotboom**

Een knotboom is een boom waarvan in de jeugd de spil is ingekort tot een hoogte van 1,50-2,50 meter en alle takken zijn verwijderd. Door het opnieuw uitlopen vormt zich een nieuwe, bezemachtige kroon. Vroeger leverden knotbomen geriefhout. Nu is de functie vaak landschappelijk en ecologisch (broedgelegenheid voor vogels). Knotbomen worden veelal aangetroffen langs sloten en waterpartijen. De plantafstand is vaak onregelmatig.

Voor de toepassing van knotbomen vormt de wilg de meest bekende soort. Geknotte vormen zijn ook mogelijk bij de soorten es en populier.

Onderhoud knotbomen:

De takken worden periodiek (eens in de 3-10 jaar, gemiddeld na 5 jaar) teruggezet: het zogenaamde knotten.